

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 350.—
pol leta . . . " 180.—
četrt leta . . . " 90.—
za mesec . . . " 30.—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 480.—
pol leta . . . " 240.—
četrt leta . . . " 120.—
za mesec . . . " 40.—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki na pošiljajo
naročnino po nakaznici.

Oglas se zaračunajo po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prosti za enkrat 2 K
za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/I.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 160 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo —
Rokopisi se ne vračajo.

Ljubljanska gledališna afera v konstituenti.

Odgovor ministra prosvete na interpelacijo posl. Deržiča. Zadoščenje akademski omladini.

Beograd, 30. maja. (Izv.) Današnja se konstituante se je pričela ob pol 10. dopoldne. Po prečitanih zapisnikih o prošnjah in pritožbah je minister za prosveto Svetozar Pribičević odgovoril na interpelacijo posl. tov. Deržiča glede razmer na ljubljanskem gledališču. Pribičević je izjavil: G. posl. Deržič je stavil sledeča vprašanja: 1. Ali so mi znane desolantne razmere pri kr. gledališču v Ljubljani, 2. Ali sem voljan odrediti strogo preiskavo in nedostatke odstraniti, 3. Ali sem voljan, odrediti strogo preiskavo o gospodarstvu na ljubljanskem gledališču in eventualne krivice kaznovati.

Na 1. točko odgovorjam, da so mi razmere na kr. ljublj. gledališču znane, a da so desolantne, o tem nisem popolnoma prepričan in mislim, da bo to potrdil rezultat preiskave, ki se že vrši. S tem sem že odgovoril tudi na 2. vprašanje, ker je preiskava odredjena in se že vrši. Kar se 3. točke tiče, se razume samo po sebi, da se bo gospodarstvo z državnim denarjem podvržilo strogi kontroli in če se bo našla kakšna krivda, se bodo krivci strogo kaznovali. Spor v ljublj. gledališču je nastal vsled ravnanja Rukavine, ali je za svoje mesto uveljavil ali ne. Kakor hitro sem zvedel za ta spor, sem poslal posebnega delegata v Ljubljano, ki mi je poslal tozadevno poročilo. Razven tega se vrši na licu mesta v Ljubljani preiskava in zatrjujem g. poslancu, da bom postopal v tej zadevi strogo objektivno. Pripomniti pa moram, da se mi ne

zdi pravilno, da se stavlja pokr. vladi od strani akad. mladine ultimatum, da se bo v slučaju, da ne bo odstranjen brez ozira na rezultat preiskave ravn. Rukavina, prepredila vsaka predstava. Priznavam, da je ob priliki demonstracije v gledališču dne 16. aprila nastopala policija preveč ostro, da ne rabim drugega izraza. Jaz to pripoznavam in je to dokazano po dosedanjih rezultatih preiskave in ukrenil bom vse potrebno, da se to sanira. Obenem pa zahtevam, da se faktorji, ki za presojanje gledaliških razmer niso merodajni, v to stvar ne vmešavajo. Prosim g. poslancu, da se z mojim odgovorom zadovolji. Posl. tov. Deržič je vzel odgovor ministra na znanje.

Beograd, 30. maja. Na današnji dopoldanski seji konstituante je prvi govoril zemljoradnik Popović, ki je kritiziral izvedbo agrarne reforme Zemljorad. klub bo glasoval proti 3. oddelku ustave. Radikalec Čošić je obsojal politiko zemljoradnikov proti mestom, kajti mesta so viri viri kulture. Glasoval bo za ustavo. Komunist Todorović se je obširno pečal z delavskim vprašanjem. Musliman Šemsudin Sarajnič je govoril o posameznih členih, katere je odobraval in izjavil, da bo glasoval za ustavo.

Dr. Trumbić snuje klub neopredeljenih.

Posl. Deržič in Brandner priglasi svoj pristop.

Beograd, 30. maja. (Izv.) Dr. Trumbić snuje klub neopredeljenih poslancev. Dosedaj so se priglasili dr. Ivanič, ki je izstopil iz radikalne-

ga kluba, bivši minister neodvisen črnogorski posl. Ilišić in narodna socialistična posl. Deržič in Brandner.

Dr. Milenko Vesnić mrtev.

Vprašanje njegovega naslednika.

Beograd, 29. maja. Včeraj popoldne je v Parizu nenadoma umrl naš poslanik in bivši ministrski predsednik dr. Milenko Vesnić. Pokojni je bil soustanovitelj radikalne stranke in je imel v njej velik vpliv. Kot prepričan zagovornik prijateljstva z Francijo je pripomogel antanti do rapalske pogodbe, zaradi katere ne moremo hvaliti njegovega diplomatskega delovanja. Vkljub temu pa

mu nihče ne more odrekati velikih političnih in diplomatskih sposobnosti.

Beograd, 30. maja. Regent Aleksander, ki biva v Parizu sicer v najstrožjem inkognitu, je takoj prihital v poslaništvo ter izrazil Vesničevi vdovi sožalje. Isto so storili tudi predsednik francoske republike, ministrski predsednik, italijanski in španski veleposlanik i. dr.

Solnograška za Nemčijo.

Mejniki med Avstrijo in Nemčijo odstranjeni.

Državni mejniki prodri. Dunaj, 30. maja. Vkljub protestu velike in male antante, vkljub navideznemu svarilu dunajske vlade se je včeraj po celi Solnograški izvršilo ljudsko glasovanje za priključitev k Nemčiji. Glasovanja se je udeležilo približno 90% vseh upravičencev, a od teh se je 99% izreklo za Nemčijo, namreč 85.800. dočim je za Avstrijo glasovalo le 700 oseb. V Solnogradu so izid viharno pozdravljale velikanske množice. Razvile so ruske zastave in pele »Deutschland, Deutschland über alles« in »Die Wacht am Rhein.«

Proti večeru se je pripeljala v 4 avtomobilih mladeničev iz Bavarške, ki so podrli in odstranili mejnike med Avstrijo in Nemčijo, kar so množice znova viharno pozdravljale z vzkliki: »Imamo le eno državo, Avstrije ni več!« Solnograški župan je navdušeno pozdravil uničevalce mejnikov ter slavil neustraheno prebivalstvo, ki se je vključilo v krožnjam enodušno izreklo za združeno Nemčijo. — V vladnih krogih vlada zaradi glasovanja navleznata potrtost, ki pa je ravno tako malo prisina, kakor so bili protesti iz Rima proti divjanju D' Annunzia.

Štajerska sledi zgledu Salzburške.

Salzburg, 30. maja. (Izv.) Odbor za glasovanje o priključitvi Salzburške k Nemčiji je poslal v Gradec brzojavko, v kateri poroča, tamošnjemu glasovalnemu odboru o izidu glasovanja v Salzburgu ter ga naproša, naj sledi primeru Tirolske in Salzburške ter 3. junija glasovanje izvede. Glasovalni odbor bo poslal v teku lutrnjega dneva rezultat glasovanja dunajski zvezni vladi in zvezni narodov.

Štajerskem, kjer nameravajo glasovanje brezpogojno izvesti. Odsek za zunanje zadeve in vodilni politični krogi napeto pričakujejo 3. junij.

Gradec, 30. maja. (Izv.) Načelniki strank so se pozno po noči zjedini, da prirede ljudsko glasovanje po primeru Salzburška dne 3. julija t. l.

OBSEDNA STANJE NA IRSKEM.

Dunaj, 30. maja. (Izv.) Odgovorni dunajski čimtelji obračajo vso svojo pozornost na nameravano ljudsko glasovanje na

London, 30. maja. Kakor poroča »Daily Chronicle«, je sklenila vlada podaljšanje obsednega stanja na Irskem.

DEPUTACIJA KOROŠKIH OBRAMBNIH DRUŠTEV V BEOGRADU.

Beograd, 30. maja. (Izv.) Danes je dospela semkaj deputacija koroških obrambnih društev, ki jo je posl. tov. Brandner predstavil min. preds. Pašiču. Pašič je zatrdil ponovno, da bo vlada odločno vztrajala na svojem stališču in zahtevala Dravo kot mejo med Jugoslavijo in Nemčijo.

DRAVA, MEJA MED JUGOSLAVIJO IN AVSTRIJO.

Beograd, 29. maja. Predsednik jugoslovanske delegacije je v mednarodni podkomisiji za razmejitev predložil predsedniku komisije zahtevo, v kateri se zahteva Drava kot meja med Jugoslavijo in Avstrijo. Obenem je izjavil, da je podobna zahteva že predložena tudi poslanski konferenci v Parizu.

SPORAZUM GLEDE SOLUNSKEGA PRISTANIŠČA.

Beograd, 29. maja. Med konzulom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in generalnim gubernijem za Grško in Makedonijo je sklenjen sporazum, ki ureja podrobnosti glede uporabe solunskega pristanišča za jugoslovansko trgovino.

MINISTER DRAŠKOVIČ ODPOTOVAL NA DUNAJ.

Beograd, 30. maja. (Izv.) Minister Drašković odpotoval je danes na Dunaj.

DRŽAVNO POSOJILO ZASIGURANO.

Beograd, 30. maja. Sindikat jugoslovanskih denarnih zavodov je podpisal 500 milijonov dinarjev drž. posojila, tako, da državi ne bo treba iskati podpisov pri privatnikih. K temu posojilu prispevajo slovenski denarni zavodi 75 milijonov din. hrvaški 285 milijonov din., srbski 75 milijonov din., vojvodinski in dalmatinski 25 milijonov din., bosanski pa 40 milijonov din. Država bo plačala 7 odstotkov. Državno posojilo se glasi na 40 let ter se bo obrestovalo po 7 odstotkov. Ta uspeh bo brezdvomno povzdignil našo valuto v inozemstvu.

POLOŽAJ V GORNJI SLEZIJU.

Pariz, 30. maja. (Izv.) Besedilo brzojavke, katero je včeraj poslaniška konferenca poslala na zavezniki v Opole, se je danes izvedelo. Po tem besedilu je nasproti poročilom francoskih listov jasno, da se poslaniški svet bolj nagiblje k angleško-italijanskemu posredovalnemu predlogu.

Berlin, 30. maja. (Izv.) Poljski vstaji zajeli so 1000 nemških čolnov in parnikov, kateri so oskrbovali prevoz iz Kozela v notranjost zemlje.

DR. MAYR O NEVARNOSTI PRIKLJUČITVE K NEMČIJI.

Beograd, 29. maja. Presburo poroča z Dunaja: Državni kancelar je izjavil v svojem ekspezoju: Francija je zahtevala, da se ustavi vsaka akcija za združitev z Nemčijo ter smatra to kot pogoj za nadaljevanje pomožne akcije za Avstrijo, Sodi, da je sanacijska akcija Avstrije bolj finančnega kakor pa političnega značaja. Avstrija se finančno ne more podpirati, pravi Francija, dokler bo zahtevala združitev z Nemčijo. Anglija sicer ni naravnost protestirala, vendar pa je sporočila, da bo Anglija tako dolgo v opoziciji, dokler se poskuša ustvariti združjenje in da bo potem s Francijo skušala zadušiti vsak tak poizkus. Češkoslovanska, Romunija in Poljska so ravnatako energično protestirale. Dr. Mayr je posebno naglašal govor ministrskega predsednika Nikole Pašiča o popravku meje na Koroškem, ki je velika nevarnost za Avstrijo. Dalje je omenjal pisanje srbskega tiska, ki zahteva lužno Avstrijo do Semeringa ter primerja to zahtevo z udeleževanimi aspiracijami Italije, ki je došla do Brennerja. Kancelar je izrazil belazen, da bi ta jugoslovanska zahteva mogla zbuditi aktivne namere tudi v drugih državah. Omenjal je poročilo iz Rima, po katerem se more računati s konkretno možnostjo, da se nekateri deli Avstrije zasedejo v služaj propagande za priključitev k Nemčiji. Končno je dr. Mayr sporočil, da izjavljajo nemški službeni krogi, da nimajo ničesar skupnega z akcijo za priključitev, ki je ne odpravljajo.

Naš majnik.

Četrta obletnica je.

Prav na rahlo se je danes javnost spominja in vendar je 30. majnik 1917 za naš narod kamen mejnik. Pod bajoneti in v najhujšem terorju je prvo vstalo v Jugoslaviji slovensko ljudstvo ter napovedalo boj tiranom.

Beseda takrat ni smela biti ostra in na zunan jasna, toda majniška deklaracija je vendarle duševno sprožila plaz, ki je pokopal Avstrijo. In na teh razvalinah je strel verige svoboden naš narod.

Ime, ki je silaj tiste naše uporne in junaške naše dobe, je že v mrtvaški knjigi. Mislimo na Evangelista Kreka. Kdo ve, kako bi se danes držala harmonija, ki jo je takrat ubral slovenski narod, če bi bil še mož med nami.

Težko je misliti danes na to, kako spriti in raztrgani so prijatelji iz junaške naše deklaracijske dobe. Težko je misliti, da ima n. pr. skupina, ki šteje med njo dr. Brezigar kot velika številka, za sabo največje osebne boje proti — recimo dr. Antonu Korošču — kljub temu, da je dr. Korošču isti dr. Brezigar v junaški dobi posvetil celo svoj strokovni spis kot največjemu apostolu in nositelju jugoslovanske ideje . . .

In list, ki nosi na čelni strani leto 54. in ime našega naroda ter se smatra za vodilno narodno glasilo, se niti z besedico ne spominja obletnice bojnih narodnih dni. Tako daleč nas je že pognala stara strankarska strast.

Naj si mi o današnjih strankah, o njihovih vodilnih možeh mislimo že karkoli, ene-

ga pozabili ne bomo: tiste zgodovinske dni, ko je dospel boj proti dunajskim trinogom, stoletnim našim gospodarjem, do vrhunca, tiste zgodovinske dni je bilo slovensko ljudstvo eno. A edinstvi poznamo v zgodovini našega naroda malo.

Samo hlapca je strah spomniti se dni svojega robstva. Moža, ki je bil rojen svoboden in siloma uklenjen, in tak mož je slovenski narod, svoje ječe ni sram. S ponosom prizna, pa naj se dogodi karkoli, tiste ljudi, ki so se sklenili, četudi po različnih potih hodeč, v eno vrsto z eno samo mislijo: streljati verige.

In ta spomin svobodnih borcev nam je tridesetletni majnik 1917. Do kraja nam bodo svete roke, ki so dvignile takrat v krvi za naš narod zastavo svobode.

Zaželjena naša narodna država se pravkar oblikuje. Tega oblikovanja se ne udeležujejo vse naše struje, kakor so se udeležile povzdige majniškega prapora. Iz gole strankarske strasti in hlopenja po nadvladju se nameta ujedinjenemu narodu ustava stranke, namesto da bi si ves narod dal ustavo. Vemo pa, da je v živem ljudstvu stranke, namesto da bi ves sebi narod okalila, okreplila in mu vlija silo, da vstane v najvišjih dobah, kakor je vstal ob majniški deklaraciji.

Ta majniška moč in zavest večne sile našega ljudstva, ki je kljubovalo na rodnih tleh vsem gospodarjem, je naša bodočnost. Edino ta moč nam daje tudi vse upanje na združitve sinov matere ene.

Minister Jovanović ne prekliča ostavke.

Joca Jovanović njegov naslednik?

Beograd, 30. maja. (Izv.) Vsed ostavke ministra Jankoviča izpraznjeno je mesto ministra zaobračala. Janković naslovil je na ministrskega predsednika Pašiča pismo, v katerem mu javlja, da pod nobenim po-

zgomem ne prekliča podane ostavke. Kakor se govori v informiranih parlamentarnih krogih, bo Jankovičev naslednik minister za zgradbe Joca Jovanović.

Tudi eden iz Koroške.

Dne 24. februarja t. l. je priobčil naš list dopis iz Maribora zoper puškarja Strnada ter se mu je očitalo renegatstvo in obsojalo se je g. Poschingerja v Mariboru, da ima v službi Strnada ter ga še celo zagovarja. Vsed tega dopisa se je čutil g. Poschinger hudo razžaljenega ter je vložil tožbo zoper »Jugoslavijo«. — Ker odgovorni urednik g. A. Pesek ni imel zadostnih dokazov, je bil obsojen ter smo morali tozadevno obsodbo že dvakrat priobčiti. Sedaj pa je prejel g. Pesek sledeče pismo:

»Velečeni gosp. Pesek! V 118 številki Vašega c. lista »Jugoslavija« z dne 20. maja 1921 sem čital, da ste bili radi članka »Tudi eden iz Koroške« katerega avtor sem bil jaz, obsojeni. — Da je bila proti Vam radi navedenega članka uvedena sodna preiskava in da ste bili dne 8. aprila 1921 obsojeni, sem izvedel šele iz gori citirane številke Vašega c. lista. — Za vsako trditve v navedenem članku so mi na razpolago polno vredni dokazi vsled česar Vas prosim, ste li pripravljeni, na podlagi teh dokazov predlagati pri sodišču obnovo kazenskega postopanja. — Z ozirom na resničnost mojih trditve v inkriminovanem članku niti kakor ne morem dopustiti, da bi se Vam z obsodbo godila očitna krivica. — Za slučaj, da bi ne hoteli predlagati ali ne mogli doseči obnove kazenskega postopanja, Vas prosim da članek »Tudi eden iz Koroške« s primerno pripombo ponovno objavite v »Jugoslaviji« z mojim popolnim podpisom. Pričakuječ Vašega c. odgovora, beležim z odličnim velespoštovanjem Janko Ravnik, kone. puškar. Maribor, Dravska ulica št. 10.

V Mariboru, dne 24. maja 1921. Ker priobčitev obsodbe, ki smo jo obelodanili dne 20. tm, ni imela

naslova z debelimi črkami, je zahteval g. Poschinger po svojem zastopniku, da jo priobčimo še enkrat. Da zadostimo njegovi maščevalnosti do g. Peska, ki je v vsej stvari nedolžen, priobčimo obsodbo še enkrat, čitatelji si pa naj napravijo svojo sodbo. G. Ravnik mu bo postregel z dokazi, ki jih želi.

Tudi eden iz Koroške.

U III 163/21—7

V imenu njegovega Veličanstva
Kralja!

Anton Pesek, rojen 3. julija 1879 v Dražnicah pri Ptuj, pristojen v Ljubljano, k. v., oženjen, urednik in lišni posestnik v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1, že predkaznovan, je kriv prestopka po členu III. zakona z dne 15. oktobra 1868, šte. 142 d.z. storjenega s tem, da je vsled njegove nepazljivosti izšel zoper zasebnega obtožitelja Poschingerja, trgovca v Mariboru, v listu »Jugoslavija« z dne 24. februarja t. l. št. 47 članek z naslovom »Tudi eden iz Koroške«, ki tvori pregrešek v smislu § 491 k. z. in se obsoja zaradi tega po št. 5 istega člena na 200 kron globe, v slučaju neizterljivosti na 20 dni zapore, po §§ 389 k. p. r. v plačilo stroškov kazenskega postopanja in po § 39 in 20 tisk. zak. da objavi sodbo v 14 dneh po pravomočnosti z istimi črkami in na prvi strani navedenega časopisa.

V Ljubljani, dne 8. aprila 1921.
— Potrato l. r.

★

Ker se bo morala na podlagi izjave g. Ravnika vršiti nova obravnava, bo ta sodba gotovo ovržena.

VSI NA DELO ZA »JUGOSLOVENSKO MATICO«!

Majska deklaracija.

(Ob obletnici.)

Jugoslovanski klub je po svojem načelniku dr. Korošču dne 30. maja 1917 podal v bivšem avstrijskem parlamentu znano deklaracijo te-le vsebine:

»Podpisani poslanci, združeni v »Jugoslovanskem klubu« izjavljajo, da na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava zahtevajo ujedinjenje vseh dežel v monarhiji, kjer žive Slovenci, Hrvati in Srbi, v eno samostojno, od vsakega gospodarstva tujih narodov svobodno in na demokratični podlagi osnovano telo, pod žezlom habsburško-lorenske dinastije, ter da se hočejo z vso močjo zavzeti za dosego te zahteve svojega enega in istega naroda.«

Deklaracija je bila izraz narodne volje. Na stotisoče mož in žena je podpisalo izjavo svojih poslancev. In to ne le iz hipnega navdušenja, ampak iz globokega prepričanja in resne volje, združiti jugoslovanski narod v nerazdružljivo enoto.

Dunaj prvotno deklaracijo ni pripisoval važnosti in nemška politična javnost se je norčevala iz jugoslovanskih deklarantov. Ni čuda. Nemci niso mogli smatrati deklaracijo resnim. Nemška in avstrijska armada je pa bila še tudi na bojišču; žandarmerija in policija v trdnih rokah.

Mi smo verovali v revolucijo. Verovali v narod, ki je iz svoje deklaracije preko oficijelne politike že davno zavrzel fakt habsburško-lorenske vladavine. Verovali smo v zmago belega orla. Verovali v vstajenje!

O državnih pravicah in narodnih manjšinah.

(Dalje.)

Člen 16., ki govori o šolstvu, je tudi zelo pomanjkljiv. V tem paragrafu se določa med drugim, kakšna mora biti vzgoja: »Sve škole morajo davati moralno vaspitanje i razvijati državljansko svest u duhu narodnog edinstva i verske trpljivosti.« In to je tudi vse. Priznavam, da je to potrebno, toda to še ni vse. Metoda pri pouku mora biti po našem mnenju v vseh šolah prilagojena praktičnemu življenju in idejam, ki vodijo človeštvo. Šola ne sme vzgajati naroda konservativno, ampak v naprednem duhu in v ljubezni do dela. Šola mora skrbeti za to, da bo narod duševno kar najbolj sposoben za gospodarsko in kulturno tekmo narodov. Toda te garancije v tej točki nimamo. Tu se govori samo o patriotski vzgoji. Ponavljaj, da je to potrebno; toda to še ni vse.

O strokovnih šolah pravite v ustavnem načrtu, da se ustanovljajo po potrebi. To je za nas najvažnejša točka. Jaz bi želel, da bi se besedilo glasilo takole: »na strokovne škole se bo polagala največja važnost.« Kajti v naši državi imamo velikoma tuje kvalificirane delavce; treba pa je, da dobimo lastne delavce iz narodnih strokovnih šol. Danes jih nimamo in si moramo pomagati z nemškimi, madžarskimi in italijanskimi delavci. Zato je treba temu vprašanju posvetiti posebno pozornost. Jaz bi torej želel, da bi se določilo v naši ustavi, da se mora posebna pozornost posvečati strokovnim šolam.

V predloženem ustavnem načrtu tudi ni govora o združnih šolah. Dandanes, ko se toliko razdravljajo o socializmu in ko bo naša združništvo tvorilo nekaj prehod iz kapitalistične produkcije v socialistično, je tem bolj potrebno, da se bavimo že v naših nižjih in višjih šolah z združništvom. Posebno važno se nam zdi, da se ustanovi stolica za višje združništvo. To je potrebno, a to ste Vi popolnoma prezrli v § 16.

Dalje ne smete pozabiti, da je treba dati pouk tudi odraslim ljudem. V drugih državah imajo šole, univerze za odrasle ljudi, ki niso imeli prilike, da bi obiskovali n. pr. srednje in višje šole. Tudi pri nas bi bilo treba ljudskih univerz. V tem členu o tem nič ne govorite.

Potrebno je tudi, da se delavski in kmetijski mladini, ki nima sredstev, da bi lahko šla na visoke šole, zagotovi možnost študija, da se ji da sredstva na razpolago. V ta namen je treba določiti državno podporo. Če že govorite o detaljih v tem členu, bi to tudi spadalo zraven. To ni dosti, če pravite, da je pouk prost. Vprašam Vas, kako naj živi človek v mestih, če nima sredstev, da študira?

Mi moramo gledati, da bodo naš nadarjeni sinovi revnih kmetov in delavcev dobili podporo od države, da bodo lahko študirali tudi na visoki šoli.

(Dalje prih.)

Politična situacija v Italiji in internacionalni socializem.

Rim, dne 25. maja 1921.

V notranji politiki je izzvalo veliko iznenadenje in obenem razočaranje v vladnih in meščansko-nacionalističnih krogih izjava Benita Mussolinija, voditelja fašistov, da je fašizem načeloma republikanski in da se zato fašistovski poslanci ne udeležijo seje, v kateri bo kralj čital prestolni govor. Iznenadenje je tem večje, ker so fašisti v volilnem boju pač večkrat naglašali, da niso vladni možje; niso pa nikdar niti od daleč omenjali, na so protimonarhistični. Poudarjanje neprilaganja k vladnim strankam se je smatralo za volilen maneuver, ki naj pridobi fašizmu in s tem »državoohranjujočim« elementom glasove radikalnih širših mas. Fašiste se je enostavno smatralo za napadalne čete vladne, meščansko - nacionalistične vojske, čete, katerim se je pustilo popolnoma svobodne roke in katerim je v boju vse dovoljeno. Oni so povsod kandidirali na liste vladnega bloka in na ta način dobivali na tisoče in tisoče monarhističnih glasov. V svojem razočaranju očitajo vladna glasila Mussoliniju prevaro, češ, da se je fašizem izdal za branitelja obstoječega reda, torej tudi monarhije, proti »prevratnim« elementom, a sedaj da se izjavlja za republiko, ki se brez revolucije, torej brez prevrata ne da doseči.

Toda vlada in meščanske stranke, pravijo opozicijske stranke, nimajo nikake pravice, da se čudijo nad sedanjim postopanjem fašistov: sejale so veter, sedaj žanjejo vihar. Dovolile so, da se fašisti postavljajo nad zakon in izven obstoječega reda, da teptajo z nogami vsako pravico in da se vprejo vsaki zakoniti avtoriteti; povsem logično je torej, da se vprejo tudi najvišji avtoriteti, to je kralju. Pri Mussoliniju je to tem manj čudno, ker je bil do sedaj revolucionaren socialista, kakor marksiteri drug fašistovski voditelj.

Z druge strani pa je Mussolinijeva izjava izzvala iznenadenje in odpor tudi med samimi fašisti, kajti marsikak dober monarhist se je pridružil fašistovskemu gibanju v iluziji, da s tem služi »dobri stvari«. Posebno so vstopili v fašistovske vrste častniki in višji državni uradniki. Ti nastopajo sedaj proti Mussolinijevemu republikanstvu in izjavljajo, da se kraljeve seje udeležijo. Mussolini pa jih označuje kot ne vredne fašistovskega imena in pravi, da je izdal parolo za neudeležbo pri kraljevi seji ravno z namenom, da razkrinka te laži-fašiste in da pripravi očiščenje fašizma od teh slabih elementov.

Za vlado ima nepričakovani Mussolinov nastop še to neprivjetno stran, da je s tem razbit toliko proslavljeni vladni blok in izgubljena tudi tista, itak minimalna večina, ki bi imela podpirati Giolittija. Toda Giolitti je izkušnje vojskovodja in ni izbirčen glede sredstev niti glede prijateljev. Če ne gre s fašisti, si pravi on, pa lahko pojde s — socialisti. Vladna glasila, ki so do sedaj z največjim zadovoljstvom zaznamovala vse fašistovske poboje, poženja in razna druga nasilstva na škodo socializma, vabijo sedaj prav resno te poslednje na sodelovanje. Najbolj čudno pa je, da se tudi med socialističnimi voditelji nahajajo možje, ki vkljub vsemu, kar se je zgodilo, nikakor ne perkoresirajo sodelovanje z vlado in z »buržoazijo«. Vendar so izgledi za tako sodelovanje za sedaj le mahni; mase so preogorčene radi volilnih nasilstev, da bi mogle tako politiko razumeti. Nek ugleden socialist je izjavil, da bi se voditeljem moglo zgoditi, da ostanejo generali brez vojske.

Vendar pa je značilno za laške socialistične voditelje, da z največjo lahkoto skačejo iz revolucionarnega internacionalizma v skrajni nacionalizem, oziroma iz besnega sovraštva proti »meščanskemu« redu v najnavdušenejši ministerijalizem. Mussolinija sem že omenil, ki je iz socialista postal voditelj fašistov. Znano je tudi, da so Bissolati, Bonomi, Labriola iz revolucionarnih socialistov postali člani meščanskih ministrstev in celo — vojni ministri. Največji pojav v tem oziru

je Cicotti, ki je še na zadnjih volitvah nastopal kot kandidat, a je sedaj po fijasju v dveh volilnih okrožjih prevzel glavno uredništvo Nitti-jevega glasila »Il Paese«. Nitti je sicer najhujši politični nasprotnik sedanjega ministrskega predsednika, toda o kakem revolucionarnem socializmu ni pri njem niti najmanjšega sledu. Kljub temu hoče Cicotti tudi naprej veljati za socialista! In taki ljudje zahtevajo od slovenskega proletarijata na Primorskem naj na čelo (!) revolucionarne internacionalne žrtvujejo celo najsvetejše, namreč svojo narodnost in svoj jezik!

Delegati NSS. v Pragi na Pulpanovem grobu.

Delegati NSS iz Ljubljane so na binkoštno soboto dopoldne posestili na pokopališču v Vršovicah pri Pragi grob mladinskega pisatelja, urednika mladinskega lista »Mlade Proudi«, idealnega organizatorja in vzgojitelja češke narodno - socialistične omladine, Karla Pulpana. Na grob so mu položili krasen lorjever venec, prepleten z rdečim trakom in slovensko trikoloro, na kateri je bil napis: Karolu Pulpanu — Bratstvo iz Ljubljane — 14. V. 1921. Nad grobom je govoril v imenu »Bratstva« tov. Kozinc sledeče:

Brat Pulpan! Prihajamo, da se poklonimo Tvojemu spominu ter da tu, ob Tvojem grobu znova potrdimo bratske vezi med Tvoim in našim narodom. Prihajamo od Triglava k Tvojemu grobu, da dokažemo, da Tvoje delo ni ostalo brez uspeha, marveč da je Tvoja ideja, ki je vzkipla iz srca, prenapolnjena idealne in vzhvišene ljubezni do naroda in zlasti do njegovega cveta, mladine, bila tako mogočna, da so ji postale preozke meje Tvoje domovine in da je naša pot tudi v srca jugoslovanske mladine. V imenu »Bratstva« polagamo ta venec na grob, kjer počiva Tvoje telo, zmučeno in utrujeno od dela ljubezni in požrtvovalnosti. Toda Tvojega duha niso shranile pod Te cvetke, ki jih tako nežno goji hvaležnost Tvojega naroda. Tvoj duh živi med Tvojo mladino v srcih Tvojih bratov. Tvoj duh vrši svoje apostolsko misijo tudi med nami na slovenskem jugu in se širi od snežnih slovenskih alp proti Balkanu. In mi, ki stojimo tu ob Tvojem grobu, smo prišli sem, da se napojimo novih sil in nove ljubezni za delo med našo mladino. Vemo ceniti Tvoje dele, zato Ti prisegamo na tem svetem mestu, da bomo vodili in vzgajali našo mladino kot Tvoji nasledniki v Tvojem duhu, v duhu socializma, v duhu bratstva, v duhu ljubezni do naroda in do domovine in v duhu ljubezni do svobode, pravice in resnice. S tem se Ti hočemo oddelčiti za Tvojo ljubezen, požrtvovalnost in mučeništvo. Slava Ti, brat Pulpan, slava Ti!

Pokrajinski zbor „Jugoslovanske Matice“ v Ljubljani.

Za slovensko javnost bi bilo sramotno, ako bi hoteli na tem mestu razlagati namen in pomen Jugoslovanske Matice. Le profinarodni elementi in duševni lenuhi še tega ne vedo.

Dosedaj so se po Sloveniji že ustanovile podružnice po vseh večjih krajih z narodno prebujenim prebivalstvom, a vodstvo je imela glavna podružnica v Ljubljani. Da se ustanovi za vse podružnice v Sloveniji centrala, se je sklical pretečeno nedeljo v Ljubljano pokrajinski zbor. Dopoldne je bilo zaupno zborovanje delegatov. Skoraj vse podružnice so poslale po več delegatov, tako da je bila dvorana »Mestnega doma« skoraj polna. Zborovanje je vodil predsednik glavne podružnice dr. Vlad. Ravnihar. Tajnik Mahkota je podal zanimivo poročilo o dosedanjem delovanju in o obširnih načrtih za bodočnost. Dosedaj že deluje v Sloveniji 52 podružnic, a 27 jih je v pripravi. Iz blagajnikovega poročila smo zvedeli, da je bilo od ustanovitve do danes, t. j. v 10 mesecih dohodkov 1.016.671 K, izdatkov 525.987 kron, torej znaša prebitok, ki je varno naložen 490.683 K. Razum tega imajo zunanje podružnice še doma naloženih okrog 150.000 K, ki se tudi dopošljejo centrali v Ljubljano.

Popoldne je bilo javno zborovanje, ki ga je otvoril z vznešenim nagovorom predsednik dr. Ravnihar. Iz njegovega govora povzame-

mo le najmarkantnejše točke:

Govornik se je spominjal vseh podpornikov, posebno češkoslovskega konzula dr. Beneša (viharne ovacije), z ogorčenjem je obsopal podlo zlorabo italijanskih fašistov J. M. povodom volitev, kakor sploh obsojamo italijansko početie od teh volitvah ter jih kličejo pred sodbo vsakega človeškega razuma. Kakor plebiscit na Koroško, tako so bile tudi volitve na Primorskem falzifikat ljudske volje. Naši Primorci vodijo le ponosni na njihovo junastvo. Zato jim izrekamo globoko priznanje in čestitke. Naši rojaki si bodo tudi v bodoče znali svoje pravice sami izvojevati brez naše pomoči. Naša Matice je in ostane le kulturno društvo.

Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu so se vršile volitve za novi pokrajinski odbor. Dasi je dr. Ravnihar opetovano dokazoval, da mu ni mogoče ostati na čelu organizacije, so vsi zborovalci v soglasnem navdušenju toliko časa apelirali nanj, da se je končno vdal. (Viharno odobravanje.) Nadalje so bili izvoljeni v odbor s soglasnim vzklikom za Ljubljano: dr. Fornazarič, M. dr. Debeljakova, dr. Lončar, Mahkota, dr. Puc, dvorni svetnik Regally, dr. Rybaf, dr. Srebrnič, Franja dr. Tavčarjeva, dr. Vodopi-

Gospodarstvo.

POGAJANJA ZA NOTRANJE DRŽAVNO POSOJILO DOVRŠENA.

Kakor se poroča iz Beograda so pogajanja naše državne finančne uprave s sindikatom naših denarnih zavodov dovela do uspeha. Naši denarni zavodi, ki sestavljajo sindikat, so se obvezali prevzeti vso svoto državnega posojila, 500 milijonov dinarjev, tako da državi ne bo treba skrbeti za razpečevanje zadolžnic med privatnike, za kar se bodo morale pobrigati banke, ako jim bo pač do tega, da zadolžnice ne ostanejo v njih rokah. Od celokupnega posojila 500 milijonov dinarjev je dodeljeno slovenskim denarnim zavodom 100 milijonov (20% celega posojila), hrvatskim 265 milijonov (53%), srbskim 75 milijonov (15%), vojvodinskim 12,5 milijonov (2,5%), dalmatinskim 7,5 milijonov (1,5%) in bosanskim (8%). Za način razdelitve deležev na posojila so bile merodajne svote delniške glavnice in vlog navedenih skupin ter je razvidna iz razmerne visokega deleža slovenskih denarnih zavodov, finančna moč in razvita denarna organizacija Slovencev. Emissijski tečaj znaša 100 din. t. j. zadolžnice se izdajo »al pari« ter se bodo obrestovale po 7%. Narodna banka in njene podružnice bodo morale lombardirati te zadolžnice do 80% nominalne vrednosti. Posojilna doba je določena na 40 let. Kar je posebne važnosti za podpisnike državnega posojila je to, da se za posojila najeta pri Narodni banki na podlagi zastavljenja zadolžnic tega državnega posojila, ne bo jamčilo z vsem svojim premoženjem, t. j. osebno, kakor je to sicer navadno pri lombardiranju, ampak le s zastavljenimi zadolžnicami. Ako bi torej kurz zadolžnic pal pod 80% nominalne vrednosti ne bo posojilojemnik nikakor dolžan doplačati v varnost izposojila difference med nižjim kurzom in 80% vrednostjo zadolžnice ter se bo lahko rešil povračila posojila s tem, da bo prepustil zadolžnico v last Narodni banki. Ta določba, ki je v veliki meri koristna za podpisnike državnega posojila in ki bo pospeševala razpečevanje zadolžnic med širšo publiko, bo toliko manj koristna glede naše valute. Novi bankovci, ki jih bo izdajala Narodna banka na podlagi lombardiranja zadolžnic, bodo imeli le pokritje državnega jamstva, ne pa vrhutega še pokritja osebnega kredita posojilojemnika, ki smo ga predvidjali v našem nedeljskem gospodarskem članku. Ako se bodo posluževali vsi podpisniki posojila (banke in privatniki) ugodnosti, da zamorejo lombardirati državne zadolžnice do višine 80% od nominalne vrednosti, bo prišlo v državno blagajno le 20% posojila t. j. 100 milijonov dinarjev iz narodovega premoženja, a 400 milijonov dinarjev bo prešla država posrednim putem t. j. na podlagi lombardiranja, od Narodne banke v obliki novih bankovcev. Podpisniki bodo imeli koristi, da bodo mogli naložiti svoj kapital v državnih zadolžnicah po ugodni obrestni meri (7% ter da bodo zamogli 80% istega prejeti

vec, inž. Kosmač, Kopač in profesor Ribarič. Za Mariborsko okrožje: Jos. Mohorko in Ljudmila Poljančeva, nam. Julče Novak in G. Stupica; za Celjsko okrožje: L. Černež, nam. dr. Dornik; za Ptuiško okrožje: Vinko Serona, nam. Fr. Vajda; za Posavje: dr. Fr. Kandare (Kriško), nam. Podboj (Litija); za Dolenjsko: Jos. Wešter (Novo mesto), nam. Hub. Završnik (Višnja gora); Gorenjsko: I. Masten (Kranj), nam. Jos. Čeh (Skofja Loka); za Kamnik: Ant. Slatnar; za Notranjsko: Fran Tavzes (Logatec), nam. Fr. Dornik (Rakek).

Predlog dvornega svetnika Regallyja, naj se odpošlje poklonitvena brzojavka kralju in regentu, je bil z velikim navdušenjem sprejet. Nato je bilo podanih še več raznih predlogov in nasvetov, ki jih v zvezi odbor v pretres in izvršitev.

Daljša debata se je razvila zaradi spomenika v zasadenem ozemlju. V debato so posegli dr. Lenard, prof. Bačić, Ribarič, dvorni svetnik Regally itd. Sklenilo se je v principu, da se spomenik postavi, ako se zbere v ta namen posebna vsota, nikakor pa se ne smejo zato poravniti zbrana sredstva Jugoslovanske Matice.

Sijajno uspeši zbor se je ob 5. popoldne zaključil.

—★—

nazaj v obliki posojila pri Narodni banki proti nižjem obrestovanju (5—5 in pol %?). Recimo, da bo zahtevala Narodna banka za lombardiranje 5 in pol % ter računamo koliko zasluži podpisnik na 100 dinarjev državnega posojila. Najprej kupi zadolžnico za 100 dinarjev, katero založi pri Narodni banki, ki mu posodi nanjo 80 dinarjev. Od teh 80 dinarjev plačevati bo moral obresti 4.40 din. na leto, a od zadolžnice bo prejel 7 dinarjev na leto. Ostalo mu bo torej čistih 2.60 dinarjev na leto za izdani kapital 20 dinarjev (100 dinarjev plačanih za zadolžnico manj 80 dinarjev prejetih nazaj kakor posojilo Narodne banke). 2.60 dinarjev na leto za 20 dinarjev pa pomenja 13% obresti od izloženega kapitala; namesto 3 in pol do 4 in pol % obresti, ki jih plačujejo banke na vloge. V kvečjem 7 letih je za državne zadolžnice izložen kapital z obrestmi od obrestmi podvojen! Vrhutega pa se je nadejati, da se bo kurz zadolžnic v nekoliko letih dvignil in to v istem razmerju, v katerem bo splošna obrestna mera padla, tako da bodo imetelji zadolžnic imeli povrh še dobiček vsled povišanja vrednosti istih. Priporočati je torej vsem, ki imajo kako svotico na strani, da jo nalože v državno posojilo. Kdor se pa neopravičeno boji, da bi mogla država »fajrirati« naj pa pomisli, da v tem slučaju tudi njegove krono ne bodo imele vrednosti, na bodo še tako skrbno shranjene v — nogavici.

(Tiskovna pomota. V predčetrstajšnji številki je nastala v gospodarskem članku »Se nekaj o našem notranjem državnem posojilu« ne-ljuba pomota in sicer naj se glasi stavek v 34. vrsti »bodisi iz nestrokovnjaškega stališča« mesto (bodisi iz nestranskega stališča), nadalje stavek v 79. vrsti »Nadalje je pomisliti, da se velik del imeteljev zadolžnic ne bo posluževal pravice lombardiranja, vsled česar se izdaja bankovcev ne bo pomnožila za vso posojilno svoto ter da bodo mnogi...« mesto (Nadalje je pomisliti, da se velik del imeteljev zadolžnic ne bo posluževal pravice lombardiranja...)

★
+ Blagovni promet med Avstrijo in Jugoslavijo. S 1. junijem se uvede blagovni promet na temelju mednarodnih tovarnih listov med našo državo in Avstrijo preko postaj: Rosenbach — Jesenice, Pliberk — Prevalje, Lavomund — Dravograd — Meža, Spilje — Maribor, Radkersburg — Gorup — Radgona. Odpošilatelj mora naložiti v tovarnem listu obmejno postajo. Reckspedicija blaga brez pretovorjenja na obmejnih postajah ni dovoljena.

+ Naredba finančnega ministrstva. Po naredbi finančnega ministra, ni dolžan nihče sprejeti pri izplačilih državnih blagajni ali posameznikov več kot 50 dinarjev v novčanicah po 1 dinar, in ne več kot 25 dinarjev v novčanicah po pol dinarja, niti več kot 10 dinarjev v novčanicah po četrti dinarja. Glavne državne blagajne, pokrajinske, okrožne in srezke, finančne in davčne uprave so dolžne za drobni denar na zahtevo posameznikov zamenjati v omejenih količinah z večjimi novčanicami Narodne banke.

Dnevne vesti.

— Dečji dan. V smislu naredbe ministrstva za socialno politiko v Beogradu prirede vsa društva po vsej državi, ki se bavijo z zaščito dece in mladine, dne 5. junija t. l. »dečji dan«. Na ta dan naj bi vsa društva, ki streme za visokim ciljem zaščite naše dece in mladine, pripravila svečane shode in predavanja, ta dan naj bi spomnil tudi vse one na njihovo dolžnost, ki dosedaj še niso stopili v vrsto podpornikov in zaščitnikov naših otrok in sirot, ki trpe v bedi, povzročeni po grozotah svetovne vojne. Poverjenstvo za socialno skrb se obrača na vse družabne sloje, da se udeležijo teh prireditev ter moralno in materialno pripravijo k dobremu uspehu. To je dolžnost vseh onih, ki žive v udobnih razmerah, v razmerah, ki so ustvarjene z delom vseh, da pomagajo omiliti bedo zapuščenih sirot, da omogočijo njihovo dobro odgojo, da jim z darežljivo roko vsaj deloma nadomestijo pokopane očete, da jih privedemo v človeško društvo kot polnovredne in koristne sodelavce na novi zgradbi naše bodočnosti. Na »dečji dan« nabrane prispevke razdeli prirejajoče društvo po svojem najboljšem preudarku v prej omenjene svrhe, in ker ni kraja brez pomoči potrebne in v vredne siročadi, naj bi tudi ne bilo kraja, kjer se ne bi 5. junija plemeniti ljudje zbrali v plemenitem delu, da olajšajo bedo našednejših.

— Načelnik ministrstva trgovine in industrije, oddelka v Ljubljani, dr. Maru vsled odsotnosti ne sprejema strank od 29. maja do 12. junija.

— Fašistovska organizacija v Mariboru. Ker prihajajo od mnogih strani vprašanja, če je »Naprejevo« poročilo, da se je osnovala po binokostnih praznikih v tajištvu NSS v Mariboru fašistovska organizacija, resnično, izjavljamo, da je celo poročilo od konca do kraja izmišljeno.

— Bolnice podržavljene. Ministrski svet je sklenil, da prevzame država vse privatne bolnice.

— Novi višji šolski nadzorniki za srednje šole v Sloveniji. Za višja šolska nadzornika sta definitivno imenovana A. Poljanec in ravnatelj novomeške gimnazije Jos. Wester.

— Industriji, obrtniki, trgovci-grosisti! Vabite se, da se udeležite »Ljubljanskega velikega semnja« kot razstavljalci. Rok za prijave je podaljšan do 10. junija t. l. Vse informacije brezplačno pri seimskem uradu, Turjaški trg št. 6/II.

— Nova stanovanjska naredba. Dasi-ravno se je pripravljala že nad eno leto nova stanovanjska naredba, po kateri se je hotelo hišnim posestnikom vsaj nekoliko olajšati njih nevdružne razmere, vendar je najnovjša stanovanjska naredba za hišne posestnike tako poslabšanje njih stanja, posebno glede lastniške pravice, da je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani kakor tudi Zveza društev hišnih posestnikov v Sloveniji bila primorana proti tej naredbi vložiti odločen protest in so se radi tega odposlale brzojavke na g. ministrskega predsednika kakor tudi ministra za socialno politiko, ter se je naprosilo g. ministra Puclja, dalje gg. poslance dr. Korošca, dr. Zerjavo, prof. Raisnerja za posredovanje, da se nova naredba ne objavi, o odnosno ne vstopi v veljavo. Minister dr. Kukovec je že telegrafično odgovoril, da je naredba ukinjena. V nedeljo 29. t. m. se je vršila konferenca hišnih posestnikov radi navedene naredbe v Zagrebu, drugo nedeljo 5. junija se vrši v Beogradu in 12. junija v Ljubljani.

— Za župana v Lescah je bil izvoljen g. Fran Vidic, pristaš SKS.

— Pozivi! Ni še zbrano vse gradivo, ki nam služi na merodajnih mestih za dokaz neobčuvnosti in po mednarodnem pravu nedopustnega postopanja avstrijskih oblasti napram državljanom slovenske narodnosti na Koroskem. Zlasti bi se radi zbrali najbolj kričeče slučaje o postopanju avstrijskih varstvenih in političnih oblasti ter konzularnih zastopstev glede potnih listov, dovoljenja za povratek v domovino, iztiranja notornih avstrijskih državljanov, samolastnega postopanja podrejenih organov, prezirajočega potna dovoljenja nadrejenih oblasti in dokazujočega anarhistične razmere v nemški upravi, kjer ima prvo in zadnjo besedo »Heimatsdienst«. Kdor nam pošlje takoj točen popis takega slučaja, ki ga je sam doživel ali nam pomaga pri zbiranju tozadavnega gradiva, stori naši stvari veliko uslugo. Kjer obstoje kake obrambne organizacije, se tudi lahko tam zgleda in popiše svoj slučaj. Od obrambnih društev pričakujemo, da nam pri tem našem delu pomagajo. — Podružnica Gosposvetskega Zvona na Prevaljah.

— Pogreb lunaka-mučenika v Radovljici. V nedeljo se je vršil v Radoljici slovesen pogreb sokola-mučenika Boštjana Ojpa. ki je bil l. 1918 kot sodelavec

upora pri 17. pešpolku v Marau ustrelen. Sedaj so prepeljali njegovo truplo v domovino, da počiva v domači zemlji. Na dan pogreba je bila vsa Radovljica zavita v črne zastave. Krsta je bila položena na oder v Gasilnem domu. Pogreba se je udeležilo čez 2000 ljudi s Sokolom na čelu. Za sokolstvom je korakala Gorenjska gasilska zveza, zveza gorenjskih pevskih društev in zastopniki dobrovoljcev. Na grobu se je poslovil od pokojnega v imenu »Sokola« dr. Miško Triller, v imenu dobrovoljcev Sifrar, v imenu samostojnih kmetov pa Ažman iz Hrašt. Sokolski naraščaj je okinčal junakov grob s cvetkami.

— Izpraševalne komisije za pravne izpite. Poverjenstvo za uk in bogočastje je z 20. t. m. razpustilo doslej obstoječo izpraševalno komisijo za pravosodni in državoslovni izpit v Ljubljani ter postavilo eno izpraševalno komisijo za pravosodni izpit in drugo izpraševalno komisijo za državoslovni izpit. Ob enem je imenovalo pri izpraševalni komisiji za pravosodni izpit za predsednika: dr. Janka Babnika, dvornega svetnika pri poverjenstvu za pravosodje, za podpredsednika dr. Milana Škerlija, dvornega svetnika pri istem poverjenstvu; pri izpraševalni komisiji za državoslovni izpit: za predsednika: dr. Iv. Žolgerja, vseučiliškega profesorja v Ljubljani, za podpredsednika Janka Kromenška, dvornega svetnika pri pov. za notranje zadeve v Ljubljani. Prošnje za pristavek k izpitu naj se odslej vlagajo pri predsednikih novopostavljenih komisij.

— Gasilno društvo v Račjem praznuje 12. junija 35 letnico svojega obstoja in pri tej priliki ima tam tudi mariborska gasilna župa svoj prvi redni občni zbor. Isti dan je velika slavnost z vrtno veselico. — Gasilno društvo vabi tem potom vsa društva in ljubitelje istih na obilno udeležbo.

— Za »Jugoslovensko Matice« se je nabralo med obojem Obratnega ravnateljstva juž. žel. v Ljubljani v mesecu maju skupno 1481 K in sicer po gđ. Minki Arhar pri odd. I. 144 K, po gosp. Franc Stamberger pri odd. II. 92 K, po gđ. Režiki Hribernik pri odd. III. 144 K, po gosp. Nace Irkiču pri odd. IV. 168 K, po gosp. Leon Deklevo pri odd. V. 368 K, po gđ. Ivani Steiner pri odd. VI. 140 K, po gđ. Apoloniji Brumen pri odd. VII. 72 K, v počastitev spomina umrle gospe Brumnove 243 K in v veseli družbi v Kašlu 110 K.

— Za »Gosposvetski zvon« se je nabralo med obojem Obratnega ravnateljstva juž. žel. v Ljubljani v mesecu maju skupno 955 K in sicer po gđ. Minki Arhar pri oddelku I. 112 K, po gosp. Franc Stamberger pri odd. II. 92 K, po gđ. Režiki Hribernik pri odd. III. 124 K, po gosp. Nace Irkiču pri odd. IV. 152 K, po gosp. Leon Deklevo pri odd. V. 52 K, po gđ. Ivani Steiner pri odd. VI. 80 K, po gđ. Apoloniji Brumen pri odd. VII. 96 K in v počastitev spomina umrle gospe Brumnove 243 K.

— Izgnani. 40 letni Avg. Kreuzmayer, rojen v Trstu, pristojen v Kočevje, po pokliču natakara, a odkar je postal invalid pa snadžlec čevljev v Ljubljani, je za 3 leta izgnan iz ljubljanskega polje, okoliša kot pljanec, razgrajen in berač. — Iz cele naše države pa je izgnan 27 letni Erkostavec Ant. Serneck iz Bistrice pri Mariboru, ki je optiral za N. Avstlijo. Izgnan je zaradi komunizma.

— Izgubljeno. Dne 17. t. m. je bila v mešanem vlaknu iz Rakoka v Ljubljano izgubljena ročna torba, v kateri je bilo poleg drugega več važnih dokumentov. Najditelj se naproša, da pošlje vsaj dokumente na naslov uredništva, ostalo pa si naj pridrži kot nagrado.

— Izgubljen je na vlaknu od Zidanega mesta do Petrovč Josip Čebul, čevljarški mojster v Šoštanju, listnico z zneskom 800 kron in drugim listinam. Najditelj se naproša, naj pošlje listine in znesek 400 K gorenjemu, 400 K pa si naj obdrži.

Ljubljana.

— Vlom. V noči na 27. t. m. je nekdo vlomil v stojnico kramarice Ivane Žuran na Vodniškem trgu ter ji odnesel iz zaklenjenega zaboja 20 belih ženskih srajc, 12 otroških zlnskih srajc (maj) in razne igrače.

— Iz blaznice je pobegnila okoli 15 letna služkinja Danica Tomazin, doma iz Rake. Potika se najbrž po Ljubljani.

— Stepar. 30letni Lud. Richter z Dunaja je na goščavi način izvalil od tvrde Hedžet in Koritnik v Ljubljani in tvrde Šoštaric v Mariboru skupno 66.500 K.

— Zaplenjeno kolo. Ljubljanska policija je zaplenila črno ploskano možko kolo znamke »Puch« ker je bilo brezdomno kje ukradeno.

— Ukradeno kolo. Dne 26. t. m. je bilo iz veže hotela Wilson ukradeno kolo črne barve, vredno 2500 K.

— Koncerti, ki ga priredi Podružnica Fer. Saveza na realni gimnaziji v Ljubljani se vrši v torek ob 6. zvečer v telovadnici realne gimnazije na Poljanski cesti. Vabimo vse, da se tega koncerta udeležijo. Vstopnina sedeži 3 din., stojišče 1 dinar.

— Občni zbor Društva prijateljev Poljakov se vrši dne 6. jun, ob 5. pop. na Kongresnem trgu v prostorih »Slovenske Matice«.

Celje.

Potrjenje celjskega župana mora sedaj, ker je v petek 27. maja zvečer potekel rok za pritožbe proti izvolitvi župana, priti vsak čas, na kar se izvrši zaobljuba in pa prevzete mestne uprave.

Zamenjava avstrijskih bankovtov se vrši te dni pri davčnih uradih. Pri celjskem davčnem uradu se je doslej zamenjalo okrog 200 tisoč kron.

Podružnica urada zoper navijalce cen, veržnike in tlhotapce v Celju (za mesto in pol. okraj Celje) je ukinjena in so prešli njeni posli na okraj, glavarstvo in sicer za mesto Celje na policijski oddelek, za pol. okraj pa na glavarstvo kot takšno.

Prehod pod železniškim mostom Jez voglajniški most in v Klavno ulico je svinjarija in ne moremo razumeti, da se baš za ta del mesta noben ne pobriga. Vsako soboto skida pač najhujšo in največjo nesnago površno kak delavec, toda v nedeljo zjutraj pa je prehod podoben zopet javnemu stranišču ali bolje vojaški latrini. Zvečer ti brli mala lučica pod mostom kot v kaki katakombi, a dostikrat pa še ta odpoje. Pričakujemo, da bo nov mestni občinski odbor te kričeče nedostatke takoj odpravil ter tudi poskrbel za to, da se potrudijo upatam v Klavno ulico, ki je vendar del mesta, kak stražnik, ki ga v tem obliudenem delu ne vidiš nikoli, ali pa k večjemu pride do branjevke pri mostu.

Stekel pes je v Škoflvasi obgrizel sinčka posestnika L. Canka. Oddan je bil v Pasteurjev zavod v Zagrebu za opazovanje. Psa so že ustrelili.

Ukradel je neznan tat posestniku Peperlu v Vitaju pri Celju raznega blaga in denarja v vrednosti za 60.000 kron. Tatvino je izvršil, ko so bili domači na polju pri delu. Tatu išče orožništvo.

Sportni klub »Celje« je hotel urediti prostor na »Glaziji« v razne odseke, kar pa se vsled nesporazumljenja radi prostora v gerentskem sosvetu ni moglo izvršiti. Klub pa se ima tudi vsled slabih gmotnih razmer boriti za obstanek napram kapitalističnemu podjetniku nemškemu športnemu društvu, ki vsled ugodnosti, ki jih nudi, izvalja v svoj tabor vse boljše moči. Odbor kluba apelira na javnost, da vsak po svoji možnosti podpira društvo. Članarina za l. 1921 se je določila na 40 K.

POROTNE OBRAVNAVE.

Rop millionarjevega otroka — ropar oproščen.

Tekoče zasedanje porotnega sodišča je otvorila danes vlezaninova obravnava o ropu otroka ljubljanskega tovarnarja Polaka ml. v svrhu izsiljenja zneska 60.000 D. Celo dejanje se je odigralo v Ljubljani odnošno v Šiški v teku dveh ur. Dejanje je izvršil 30 letni ključavničar Rudolf Satler, sin uslužbenca in sam bivši uslužbenec Polaikove tovarne.

Obtožene, ki je tekem preiskave svoj zagovor že trikrat premenil se je zagovarjal povsem nepričakovano z duševno zmedenostjo, ki da je posledica v vojni dobljene poškodbe na glavi. V bistvu svoje dejanje priznava, vztraja pa pri tem, da ni delal iz lastnega nagiba, marveč le kot orodje tujih, njemu samemu neznanih zločincev. Vohobe se ne spominja na nobeno dejanje. Priče so v bistvu potrdile in pojasnile obtožnico. Sodna izvedenca dr. Kosti in dr. Tličar sta ugotovila, da je nemogoče, da bi bil izvršil dejanje v duševni omračenosti.

Sodišče je stavilo porotnikom dve glavni vprašanja glede krivde in v slučaju potrditve teh vprašanj na zahtevo zagovornika dodatno vprašanje, leli je izvršil obtožene dejanje v toliki zmedenosti misli, da ni odgovoren za svoje ravnanje. Po kratkih in jedrnatih govorih državnega pravdnika in zagovornika so porotniki obe glavni vprašanja glede krivde soglasno potrdili, vprašanje glede duševne zmedenosti pa je 8 porotnikov potrdilo, 4 so ga pa zanikali.

Na podlagi pravomočnega pravoreka, ki je razočaral sodni dvor in občinstvo je razglasil predsednik oprostilo sodbo, ki je izzvala vsestransko začudenje.

Popoldanska obravnava.

Žel. delavec Fran Cvetko je ukradel v noči od 7. na 8. feb. t. l. na južnem kolodvoru v Ljubljani iz železniškega voza 3 kg mesa in slanin. Takoj po tatvini ga je zasačil žel. čuvar Franc Ungar, katerega je Cvetko napadel z nožem in ga težko ranil na vratu. Cvetko bi bil še kaznovan pred senatom, pred poroto ga je spravila obtožba drž. pravdnika, da se je postužil nasilja v svrhu tega, da bi si utvaril ukradeno blago. — Porotniki so potrdili krivdo tatvine in teške telesne poškodbe, z omejitvijo, da se ni poslužil sile v svrhu obranitve blaga. Cvetko je bil obsojen radi prestopka tavine in hudodelstva težke telesne poškodbe na 9 mesecev težke ječe, v poravnavo stroškov in povrnitev odškodnine čuvarju Ungarju v znesku 3475 K.

Pokrajina.

Laško, S prvim junijem t. l. otvori znano Bastovo gostilno v Laškem Marija Haas. Bila je edina slovenska gostilničarka, ki je imela tudi med vojno v prejšnji gostilni nabiralnik Ciril-Metodove družbe.

Kočevje. Slovenski dom nameravajo sezidati tukajšnja čitalnica v družbi s Sokolom ter z drugimi narodnimi društvi in organizacijami. Saj je tudi skrajna potreba, da bi imelo vrlo se probujajoče kočevsko Slovenstvo lasten dom, v katerem bi bila dvorana za predstave, telovadbo, shode, dalje gostilna, kavarna ter — po možnosti tudi zasebna stanovanja. Imena udov posebnega pripravljalnega odbora nam so porok, da započeto delo ne bo zaspalo. Pričakujemo pa od zunaj izdatne pomoči, osobito, da slovenski denarni zavodji in bogatini-zasebniki podpišejo čim več delnic (misli se na delniško družbo), ter da kočevski Slovenci, ki so po veliki večini složni, postavijo na sramotni oder one »Slovence«, ki rušijo iz nečednih osebnih namenov ter Kočevjarjem v veselje narodno slogo ter nas stavijo Kočevjarjem v zasmeš. Takim ljudem nobene prizanesljivosti več! Nismo za osebo, ki a če ni drugače, pokažimo pretentante raznih častnih zapuščin mest, kakšni so v resnici, dočim jih večina je pozna, kakršne se delajo. — Brez tega odločnega počiščenja ne bomo zidali »Slovenskega doma«.

Sokolstvo.

Javno telovadba ljublj. Sokola se je vršila v nedeljo pop. na športnem prostoru »Ilirije« ob veliki udeležbi. Posebno številno je bilo zastopano vojaštvo. Vse točke — vaje dece, obeh naraščajev, članov in članic so bile na višku popolnosti. Najbolj pa je ugajal nastop izbranih telovadk, ki so precizno izvajale ritmično telovadbo po skladbi »Po jezeru« (zložil br. dr. Murnik) ob spremljanju vojaške godbe. Zvečer je bil prijateljski sestanek v Narodnem domu.

»Sokolsko društvo« v Zagorju priredi 5. junija t. l. skupno z društvji Trbovlje, Hrašt in Radeče svoj pomladanski pešizlet na Medjoo — Izlake splošno z javno telovadbo. Pri prireditvi sodeluje Zagorska rudniška godba in »Glasbeno društvo Zagorje«. Začetek ob 2. pop. Sosednja bratska društva in prijatelji sokolstva se vladno vabijo, da v cil večjem številu posejijo to prireditve.

»Sokol« na Jesenicah priredi 12. junija t. l. javen nastop na prostoru zraven kolodvora. Izvajale se bodo proste vaje članov, članic in naraščaja za pokrajinski zlet v Ostjeko. Nadalje bodo izvajali izbrani telovadki proste vaje, določene za vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1922, sestavljeni br. dr. V. Murnik, Sokol na Jesenicah hoče s tem podati letni račun o svojem notrajnem delu in pozivlja narodno občinstvo in vsa bratska društva in okolici na čimvečjo udeležbo. Po telovadbi velika veselica na prostem. Na sporedu je srečevlo v prvovrstni dobroti, šaljiva pošta in ples. Pri cel prireditvi sodelujeta godba kr. Dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina in društveni pevski zbor. Vsi posetniki divne Goronjske imajo ugodne zveze z vlakom v smeri Ljubljana in Bohinj.

Gledališče in glasba.

Iz gledališčne pisarne. Dnevna blagajna opernega in dramskega gledališča se preselila dne 1. junija na desno stran opernega gledališča (ob Aleksandrovi cesti). Vstopnice za obe gledališči se dobivajo vsak dan od 10—po 1 in od 3—5 ure za iste cene, kakor zvečer pri blagajni. Vstopnice se morejo rezervirati tudi telefonično (št. 231).

Pevski zbor Glasbene Matice. Vsled zaposlenosti pevovodje v opernem gledališču se pevska vaja ne vrši v torek 31. t. m., ampak v petek 3. junija in sicer za ženski zbor ob eni četrti na 7., za moški zbor ob 8. uri zvečer. Polnoštevni! Odbor.

Vstopnice za Burmesov koncert, ki se vrši dne 1. junija v Unionu, dobivajo se tudi čez opoldan v anončni ekspediji Al. Matelič, Kongresni trg 3, I. nadstropje. Na večer koncerta se otvori blagajna že ob 7. uri zvečer.

Odpriro pismo gosposdu Ferdo Seid-u, vladnemu svetniku v p.

Novo mesto.

Gospod vladni svetnik! V znak spoštovanja in zaupajoč v Vašo iskrenost, posebno pa z ozirom na Vašo na našem zborovanju dne 7. aprila 1921 podano izjavo, v kateri ste z svo vnemo apelirali na enotni nastop nameščencev in vpokojencev pri občinskih volitvah v Novem mestu, izbral smo Vas za nosilca naše liste.

Ker ste pri volitvi dne 5. maja t. l. s svojo abstinenco, posebno pa pri volitvi župana pokazali, da niste samo neljalni tovariš, ampak celo uskok iz srede naših občinskih zastopnikov, Vas kot akademika pozivljamo, da takoj izvalate potrebne logične konsekvence.

Ako bi ostal ta poziv zoper naše pričakovanje, bomo našli sredstva, da Vas prepričamo, da niste mož našega zaupanja.

Velika ssupina volilcev, državnih, železniških, zasebnih nameščencev in vpokojencev v Novem mestu.

* Za poslano je uredništvo odgovorno le v okviru zakona.

Mali oglasi.

Proda se:

ZLATA DAMSKA URA z biseri (2000 K) 3 garniture damskega perla (350—500 K) se proda. Gosposvetska cesta 1. Noč od 12—3. popoldne. 918

MLIN Z DVA PARA KAMNOV skupno s posestvom se proda v Litlisker okraju. Cena 22.000 K. 940

ZLATA VERŽICA

14 karatna 27 gramov težka s kamnom se proda za 1000 K. 941

ZAKONCA BREZ OTROK IŠCETA pridno, vestno gospodinj, katera razum vodi samostojno vse gospodinjstvo in je dobra kuharica. Pogoji ugodni. Ponudba pod šifro »Trgovca na upravnitvo lista«.

PRODA SE NA JAKO PROMETNEM kraju dobro idoč damski česalni salon z inventarjem. Ponudbe pod »ugodnoste na upravo Jugoslavije v Mariboru. 921

PRODA SE V DRAVOGRADU: 1. Enonadstropna hiša z zemljiščem. 2. Posestvo veliko 70 oralov. 3. Hiša s hotelom, gostilno, trgovino ter gospodarstvom. Natančnejša pojasnila daje O. Grisonogo, Dravograd. 923

PRODAJO SE RAZLIČNI PREDMETI kakor: vrtni stoli, decimalna tehtnica, dva velik z enasto pločevino obiti in ena navadna mlza, kompletna točilna mlza, velik zaboj s predali za shrambo moke, velika omara z nastavkom, gramofon z 40 ploščami, aparat za pivo, razna vinska posoda, otroški voziček itd. Pozivje in ogleda se Tržaška cesta št. 19. 1068

GOSTILNA S HLEVI v malom mestu, na prometnem kraju, se odda v najem ali na račun. Primerno tudi za peka ali vin, trgovca. Naslov povz upravnitvo. 929

LEP PES volčje pasme se takoj proda. Mestni trg 11, I. nadst. 932

KNJIŽEVNI VJESNIK. Na letnu sesonu naročite si odmalit novo izdajo nam knjigo nrasek: Filozofička listostorja K 30 kolia je izšla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Pouzečem uz K 30, Salje J. Herek središnjica Česko-Jugoslovenske knjižare Zagreb, Hatzova ulica 15. Najbolji historički roman Českoslovačkog naroda. 813

PRODA SE KOMPLETNA MODERNA SPALNICA iz hrastovega lesa, zelo lepa. Cena nizka. Naslov v upravi. 945

AVTOMAT na 2 valjčka v popolnoma dobrem stanju je na prodaj. Cenjene ponudbe pod »Avtomat« na upravo lista. 943

KOESPONENT(INJA) IN TAJNIK (ICA) z znanjem stenografije slovenske in nemške, ter slovenskega, hrvatskega in nemškega po možnosti italijanskega jezika, se išče. Nastop takol. »Implex« družba z o. z. Ljubljana, Krekov trg 10. 944

Službe:

MLINARSKI POMOČNIK v 21. letu, češke narodnosti, dober delavec išče primerne službe. Cenjene ponudbe sprejema Ivan Brober, vrtnarski pomočnik Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 938

SPREJME SE UČENKA ZA BRIVSKI SALON za dame in gospode. M. Podkrajšek, Sv. Petra cesta. 945

ČEVLJARSKA POMOČNIKE za izdelavo vojaških čevljev ter izdelovalce gornjih delov v večjem številu sprejema takoj »Izvozna čevljarska zadruga« v Ptuj. Plača od para (akord) po dogovoru. Vprašanja na naslov zadruga. 927

SPREJME SE VEČ šivilji, pomočnic le prvovrstne moči proti dobri plači. Terezija Dular, šivilja, Turjaški trg št. 2—II. 932

IZURJENO KNJIGOVODKINJO ki je zmožna tudi slovenske in nemške korespondence, sprejme trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo plače je poslati na poštni predal 74 pod »Knjigovodkinja«. 944

Razno:

IŠČE SE DRUŽABNIK z glavnico K 100.000—200.000 z ali brez sodelovanja v tovarniškem podjetju. Ponudbe pod »Dobra bodočnost« na upravnitvo lista. 944

OPOZORILO! Dajem cenjenim trgovcem na znanje, da oddajam čevlje po naročilu. Domače delo. Cenik se na zahtevo upošije. Vejrých F., čevljar, Lož.

BOLJŠI GOSPOD išče dobre privatne hrane v abonementu in mesečno sobo. Ponudbe pod »Soba« na upravo »Jugoslavije«. 939

DVA INTELIGENTNA VRTNARJA se želita seznaniti z gospodinjama do 20 let v svrhu slovenske korespondence. — Cenjene ponudbe, če mogoče s sliko na upravo tega lista pod »Čehoslovačk«. 939

A. K. Green: Nevestina skrivnost.

(Dalje.)

Tudi Kameron je gnalo nekaj na balkon. Z grozo je pogledal preko ograje v globočino in komaj se je otresel mirnih misli, ki so ga napadle pri tem. Zdelo se mu je tudi, da sliši čuden glas, dasi ni mogel razločiti odkod prihaja. Že je mislil, da se moti, in hotel pobegniti pred vetrom v gorko sobo, ko je zdajci začul svoje ime: klical ga je zamolkel glas, kakor iz tal.

Tisti hip je viknil O., ki je šaril v temi po sobi: Doli poidem, da pogledam še tam; morda se je vendar izmuznil in ga nisem opazil. Vsekako se moram prepričati.

Tiho kakor mačka je splezal po lestvi, ne da bi čakal odgovora.

Doktor je bil naglo spet na balkonu.

Molesworth, je vzkliknil, mari ste tu?

Trenotek nato se je izločila iz noči postava in obstala pred njim.

Molčite, je šepnil Molesworth; da, še sem tu, a moral bom iti. Dajte mi površnik in sprejmite moj zadnji pozdrav, zakaj verjetno je, da se ne vidiva več.

Toda — odkod ste prišli? Na rokah vendar niste viseli z balkona?

Ne, v tleh je zaklopnica, in pod njo visi čoln, ki sem počenil vanj. Upam, da me prenese srečno na ono

stran reke. Ako pa bi se razbil, odškodujte lastnika, od katerega si ga moram izposoditi brez dovoljenja. Rad bi bil poskusil takoli, toda bilo je še pretema; čakati moram prvega svita. Zadržite policista od tega konca hiše, dokler ne izginem. Dajte mi sukno, mudi se!

Kameron mu je stisnil roko v slovo in planil po hodniku, da bi prinesel površnik. Baš se je vrnil ž njim ter ga hotel podati Molesworthu, ko je zdajci skočil med njiju detektiv in jima pogledal smeje v prepadeni obličji. Glej, glej, je vzkliknil veselo, najin prijatelj se je vendar sklenil pokazati. Nu, to je lepo; zdaj nama bo vsaj teknil zajtrk.

Štiriinšestdeseto poglavje.

Kameronove nade so bile razbite v prah; toda niti v tem odločilnem trenutku ni izgubil oblasti nad seboj.

Res sem presenečen, je dejal ravnodušno, da morem pozdraviti doktorja Moleswortha tako nenadoma v njegovi pravi podobi! Udobno mestoce pri ognju mu bo dobrodošlo, saj je gotovo hudo trpel od mraza, ker sem si bil sebično prilastil njegovo sukno. Viseti v takem viharju na balkonuvi ograji pa tudi ni igrača.

Mislil, da ne, se je oglašil detektiv osuplo. Ali ste res izbrali ta način, da se ozdravite nočnih fantazij? se je obrnil k Molesworthu, ki je mrklo molčal in tudi zdaj ni imel za jezičnega Q-a drugega kakor uničujoč pogled. Policist pa se ni dal spraviti ob dobro voljo. Brez

vsakršne zadrege je skušal pomagati zdravnikoma z dobrodušno šalo iz mučnega položaja. Čigar tragični pogin mu je bil seveda neznan.

Povabil je gospoda, naj sedeta h kaminu, sam pa se je z vnemo lotil dela, da bi pripravil kar moči vkusen zajtrk; tudi jima je osolil jed z raznovrstnimi veselimi zgodbami ter predstavljal zabavnega gospodarja, dasi je — kar je sam priznal — na troške odsotnega lastnika. Kmalu so se prišutili k močniku tudi oni trije iz spodnje izbe, češ da jih je privabil Q-jev razposajeni smeh. Tako je ugasnil doktorjema poslednji up, da bi se mogla neopazeno dogovoriti.

Jutro je odgrnilo tovarišem v nesreči kaj neveselo sliko. Kakor daleč je seglo oko, si videl zgolj snežno ravnino, brez hiš, brez cest, brez sledov človeškega življenja. Divjost viharja je sicer že nekaj popuščala, toda zameti so bili tako globoki, da si se vgreznili že tik pred vrati do kolen. Hiša, kjer so iskali zgolj kratkega zavetja, jim je bila postala ječa; kroginkrog jo je obdajal sneg kakor zid, in nihče ni mogel misliti na to, da bi se odpravil. Če jim vsaj ne bi bilo manjkalo vseh živin in se ne bi bila krčila zaloga drv tako vznemirljivo! — Samo Kameron in Molesworth sta vedela, da se je moči rešiti s čolnom; toda zaman sta čakala prilike, da bi ga skrivaj spustila v vodo; previdni Q. se ni genil s pozorišča.

Nastalo je resno vprašanje. Že

kosilo je bilo pičlo, za večerjo pa sploh ni bilo česa skuhati. O. je iztikal po predalih, a topot brez vsakega uspeha. Tudi njega se je lotila popoldne huda lakota, in ko je bila ura štiri, ni več strpel.

Se enkrat moram pogledati v klet je dejal in odšel iz sobe.

Kakor hitro je izgubil izpred oči, je Molesworth porabil priliko ter skočil na hodnik. Vrnil se je z bridko razočaranim obrazom. Vrata njegove sobe so bila zaklenjena, pot na balkon zaprta!

Q. se je kmalu pokazal z dvema dogama v rokah; oči so se mu iskri- le od veselja. Kdo ima kako vrv? je viknil zmagoslavno. Ako si britrdim te doge na stopala, imam par imenitnih smuč, na katerih lahko odrinem v vas po živila. Stolp se vidi odtod v daljavi. Kaj pravite, tovariši, ali naj poskusim?

Seveda, seveda, se je glasil odgovor; samo zdravnika sta molčala, meneč, da bi bila prevelika vna- ma za detektivov načrt sumljiva.

Praden se je odpravil O. na drzno pot, je poklical Kameronu v stran. Nič ne skrbite zaradi najinega svedoka, mu je šepnil v uho. Ključ od njegove sobe je v mojem žepu; ostale doge sem dobro skrili, in brez takšne priprave je hoja po snegu nemogoča. Nekaj časa morate pač še prenašati njegovo družbo; to vam menda ne bo v nadlego, ko ste se toliko trudili, da ste ga našli. To rek- ši se je odpravil z dvema tovariše- ma v prtiličje.

Doktorja sta bila natihem vsa vesela, da sta rešena njegove pažnje. Treba je bilo izrabiti dragoceni čas, Molesworth je moral pobegniti tako, da ne bi zadela Kameronu ni- kaka sumnja. Zato je legel ta na zo- fo in je navidez kmalu trdno zaspal ter se ni zbudil niti, ko sta se vrnila O-jeva spremljevalca. Šele ko je začul s hodnika silen ropot, je planil kvišku in si začudeno pomel oči.

Kaj se godi? je vprašal zašpano. Ali se nam ruši streha nad glavami?

Nič posebnega ni; samo tisti čem- merikavi človek — ne vem, kako mu je ime — razbija, kakor bi bil v svoji lastni hiši. Hotel je leči spat in ker je našel vrata zaprta, jih je vlonil. Lepo ga bo gledal gospodar!

Kameron je hitel v prijateljevo sobo; toda Molesworth je bil iz pre- vidnosti zaklenil vrata na balkon za seboj. S tem je hotel pokazati de- tektivno, da je bil Kameron prevarjen in ni mogel zabraniti njegovega bega.

Kameron se je delal jako ogorče- nega in se celo parkrat zaletel v vrata. Nato je odnehal, kakor da jim ni kos, in prisluhnil s skrivno tesno- bo, kdaj mu naznani škripanje vrvi, da se spušča čoln na reko. Z globo- ko radostjo je zdajci pozdravil zaže- ljeni glas. Toda kdo nam popiše nje- govo grozo, ko je tik nato zaslísal pok, padec in pljusk v vodo! Ne- dvomno so se bile utrgale vrvi, in čoln je padel z doktorjem vred v globočino.

Pred nakupom naj si vsakdo ogleda veliko zalogo
jedilnega orodja, jeklenega in aluminijevega, potne košare, čev- jarskega orodja, rinčie in zapon za čevlje, sukanca, gumbov, ve- zenin in našivkov ter vse druge potrebščine za krojača, šivilje, čevljarje in sedlarje pri
Josip Petelinc-u,
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Največja izbira! Nizke cene!
NA VELIKO IN MALO!

„Triglav“
sladno kavo
kavine konzerve s sladkorjem
kavine konzerve brez sladkorja
marmelado
nudi po najnižji dnevni ceni
in v vsaki množini
Delniska družba „TRIGLAV“
tovarna hranil
v Smarci p. Kamniku
Kupuje tudi tozadevne surovine.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani
je otvorila počenši s 15. majem 1921
ekspozituro na Bledu.
Ekspozitura obavlja vse bančne posle.

Zhirajte bezgovo cvetje!
sušite ga na hladnem prostoru na prepihu in kolikor mogoče brez pečev. „HERBA“ zadruga za izkoriščanje zdravilnih zelišč v Zagrebu, Palmotičeva ulica 10, kupi vsako količino in plača najvišje cene.
I. SANDRIN
LJUBLJANA.
Velika zaloga **usnja** kož, podplavov, gonil- nih jermenov in boksa
na debelo.
MESTNI TRG 6.

ODVETNIKI!
Zapuščina pokojnega dr. I. Zabukovca, odvetnika v Šmarju pri Jelšah proda **zbirko juridičnih knjig** s krasno omaro ali brez nje. Istotam se dobi tudi nov **diktafon**; na prodaj je tudi lep otroški voziček in zložitiv stolček.

Cement
Apno I^a
Premog
najboljše vrste v Sloveniji
— dobava vsako množino
„AVA“
Laško.

Glavno zastopstvo Fockove tovarne
„Srna mila“
Ivan Ferlež, Celje, Narodni dom
Glavno zastopstvo za Stajersko, Koroško in Prekmurje.

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
LJUBLJANA, Linhartova ulica šte. 25
kupuje po najvišjih dnevni cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Vpokojeni orožniški stražmojster
išče primerno podradniško službo pri neki trvdki ali banki. Ponudbe pod „Vpokojeni stražmojster“ na Anončni zavod DRAGO BESELJAK & DRUG, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Erjavec & Turk
„Pri zlati lopati“
trgovina z železino
Valvazorjev trg št. 7
(nasproti križanske cerkve.)
Zaloga cementa in karbida.

PREMOG
prvovrsten, spodnještajerski primeren za industrije in domačo porabo dobavlja na vagone, kosovec, orehovec ali zdrob, po dnevni ceni, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravo lista.

Koloture za štednjake
(Herdringe)
rešetke za peči (Roste)
i sav ini trgovački lijev izrađuje i dobavlja:
ljevaonica železa „SMEV“, tvornice strojeva u Bjelovaru.

Prima angleški Kristal
„Boraks“
vsaka množina se dobi po K 31— franco skladišče. — Naročila na
PROMET
tehn. industr. podjetje d. z o. z.
Ljubljana, Gradišče 9/1.

STAMPILJE
vseh vrst
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 15

KOKSA
2000 vagonov po zelo ugodni ceni franko Moravska Ostrava se takoj proda. Vprašanja pod šifro „Koks“ na upravo lista.

Pozor! Pevci in pevka društva! Pozor!
Mala pesmarica
za moški zbor; žepna izdaja 11x15 cm

Spedijska trvdka
LUDOVIK ŠEVAR vd.
na RAKEKU
oskrbuje točno, najhitreje vse v spe- dijsko stroko spadajoče posle, tudi oearinjenje.

Polnogumijasti obroči
za tovrne avtomobile
Pnevmatiko
za kolesa in avtomobile
Koleca
Avtomobili najceneje.
J. Gorec,
Ljubljana.
Gospodarska cesta 14.

Tračnice
za poljsko železnico, notranja luč 60 cm kupim vsako množino. — Ponudbe pod „Tračnice“ na upravo lista.

Stev. 1. **Davorin Jenko:** Sto čutiš, Srbije tužni?
2. **Ivan pl. Zajc:** Zrinjsko-Frankopanka.
3. **Anton Hajdrih:** Slabo sveča je brjela.
4. **Anton Hajdrih:** Pod oknom.
5. **Anton Hajdrih:** V sladkih sanjah.
6. **Anton Hajdrih:** Jadransko morje.
7. **Anton Hajdrih:** Pri oknu sva molče slonela.
8. **Josip Kocjančič:** Slovo. Le noč je luna mila.
9. **P. Hug. Sattner:** Pogled v nedolžno oko.
10. **P. Hug. Sattner:** Na planine!
Vsaka pesem stane x K; iz izvodov x K.
Številke 6, 7, 8 in 10 stanejo po 2 kroni, 11 izvodov 20 kron.
Dobiva se v
Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg šte. 8.

Gradbeno podjetje
ing. Dukič,
Ljubljana, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Gadje gnezdo
je najbolj čvrsto slovensko leposlovno delo iz za zadnjih let. Naročite ga lahko za malenkostno svoto 14 kron pri
„ZVEZNI TISKARNI“ v Ljubljani.

Sprejme se
družabnik ali družabnica
v že vpeljano špeciarijsko trgovino v večjem obsegu s primernim premoženjem. — Ponudbe na upravnishvo „Jugoslavije“ pod „DRUZABNIK“.